

ŠRÁMKŮV PÍSEK 2013

52. ročník celostátní přehlídky experimentujícího divadla, 24.–26. 5.

DVA VE JHÁCH, Praha — ZEZÁSUVEK

Tomáš Žižka: V představení byla jasná dramaturgická cesta. Některé projevy se zdají být efektní, ale je otázka, zda jsou také efektivní. Možná by stálo za to tvar více narušovat.

Petr Váša: U představení tohoto typu mám jednoduchý test – ptám se sám sebe: chtěl bych je vidět znovu? U tohoto představení jsem si odpověděl ano. Přišlo mi živé a členité. Podobné koncepty mohou být otravné, pokud protagonisté nenajdou cestu, jak se vyhnout sebestřednosti a ukřičenosti. V tomto představení se to povedlo, líbilo se mi.

Vladimír Hulec: V inscenaci cítím velkou ambici pracovat promyšleně s videoartem. Zdálo se mi ale, že se málo pracuje s pohybem, s živým člověkem na jevišti. A škoda, že se nepracuje také s náhodou – v dnešním představení třeba s padáním plátna.

Alena Zemančíková: Představení se mi vizuálně líbilo. Možná jsem měla přehnaná očekávání, ale měla jsem pocit, že protagonisté jdou pod své možnosti, mohli by jít mnohem dál. Traumata v dětství jsou důležitá pro uvědomění si, kdo jsme a kde je naše místo ve světě. Od představení jsem o tom čekala podstatnější zprávu.

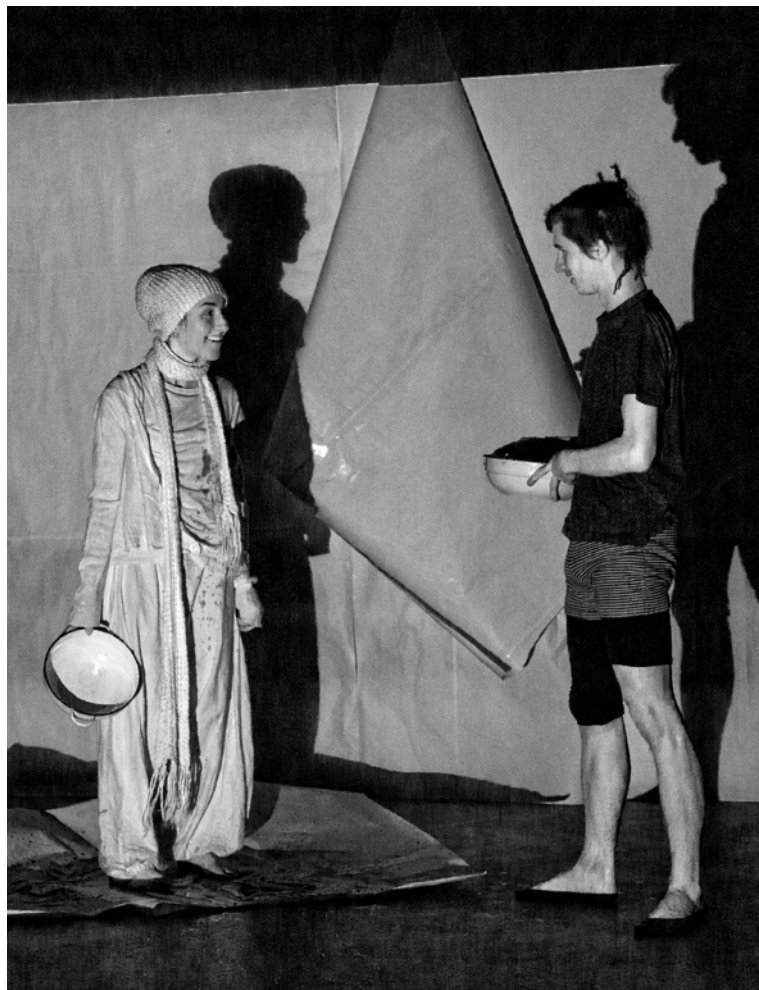
Martina Schlegelová: Líbila se mi výtvarná stránka inscenace. Textová rovina a práce s psychologickým slovníkem ale nebyla důsledná a některé situace vyznívaly až banálně.

Jak to vidí vzorek lidí

Jasanka Kajmanová: Lucie Páchová je éterická dívka, které to ale zároveň dost pálí. Je to vražedná kombinace. Inscenaci Zezásuvek jsem měla možnost vidět nejméně 3x. Pokaždé šlo o trochu jiné představení. Přála bych si, aby se posunula ještě dál, protože její schopnosti na to rozhodně mají a už opustila svého jelínka z lesa.

David Slížek: Dodnes si pamatuju zjevení, které pro mě znamenalo předchozí představení tohoto souboru – Z Alb. Ani „zásuvky“ mě nezklamaly, jen se posunuly v tom, že se nesnaží hledět si do očí z pěti centimetrů, ale dívají se na sebe z většího nadhledu. Divadelní meditace.

Luděk Richter: Oceňuji odvahu k sebezpytu. Jen nevím, jaké trauma si to herečka z tábora odnesla, kdo je ten hoch v modrém, proč odnáší míčky, které vhodil na scénu, co je ta žlutá stuha, kterou ji bere, co znamená, když hoch její běl postříká modrou barvou, proč ona z toho má takovou radost a zda tím trauma vyléčila.

Jaké máte pocity?

Asi si nějak potřebujeme zpracovat devadesátá léta

Rozhovor s Lucií a Honzou ze souboru Dva ve jhách

Ze zásuvek používanými prostředky navazuje na vaše předchozí představení Z alb. byl to záměr?

Lucie: Neměla jsem přímo v úmyslu navázat na Z alb, ale z části na sebe obě představení samozřejmě navazují a používají stejných prostředků – stejně k nim vždycky sklouzávám, protože mě baví a myslím, že v nich máme ještě co ohledávat. Ze zásuvek však má jiné téma a hledá jinou formu. Když jsme ale zkusili obě představení hrát dohromady, určitá návaznost tam vznikala.

Vývoj je jasně vidět – před lety jste ještě byli schováni za plátnem, teď už jste před ním. blíží divákům, pracujete s rekvizitami...

Lucie: Hlavně chceme víc pracovat s prostorem, což se nám pořád ještě nedaří, a také jsem chtěla víc pracovat s dalším hercem. Nejdřív jsem dělala Alba i toto představení bez Honzy, a pak jsem jej přizvala do obou inscenací.

Honza: Jsem taková pomocná síla (smích).

Lucie: Nejsi! Honza přinesl úplně nový prvek, který představení ubírá intimitu, ale v pozitivním smyslu.

Honza: Mou hereckou akcí chceme záměrně rozbít formu, která je navázaná na projekce a na člověka mezi projekcemi.

Budete v téhle řadě pokračovat? Chystáte další představení?

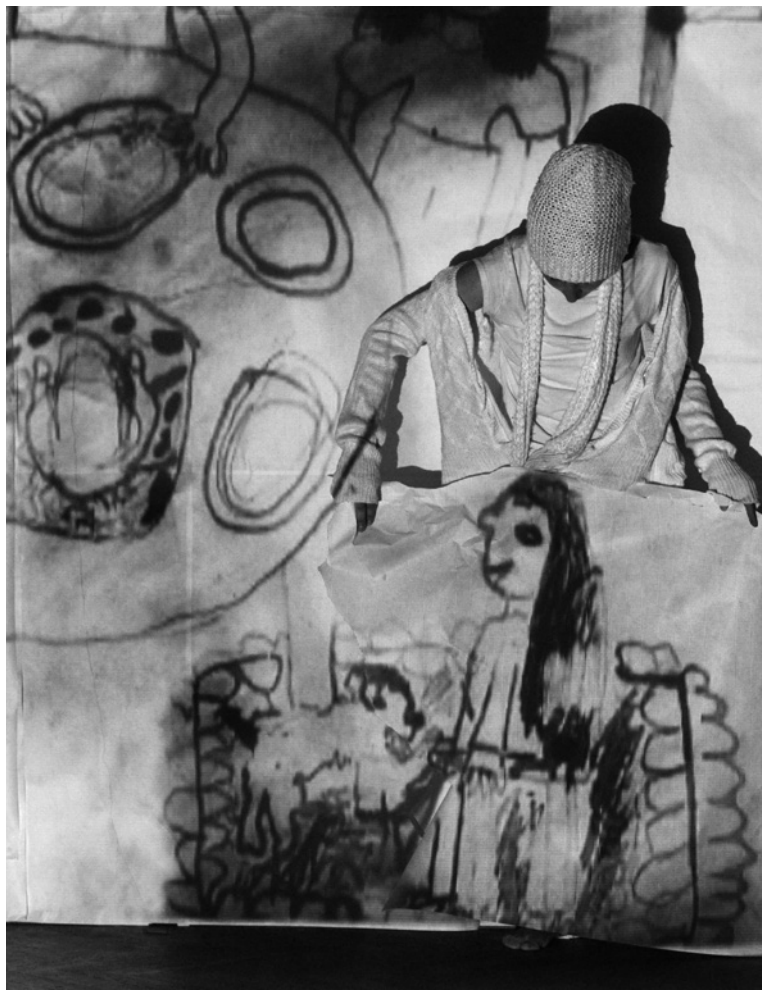
Honza: Tenhle typ práce je hodně náročný na techniku a máme pokaždé hrozně moc práce už jen s přípravou představení. Ale moc mě baví a doufám, že budeme pokračovat dál a že Lucka vydrží.

Lucie: Moje maminka pracovala v Boleslavském deníku a já teď nedávno našla její „kontakty“ – to jsou vyvolané náhledy reportážních fotografií. Je jich strašně moc a zachycují celý vývoj devadesátých let v Mladé Boleslavi, na malém městě. Je tam vidět, jak se objevovaly nové obchody, jak se nastartovávala kultura, ale je tam znát i jistý úpadek. Těch fotek jsou hrozná kvanta, mamince bylo líto je vyhodit. Takže mě teď spíš než osobní téma zajímá něco sociálního, zaměřeného na konkrétní místo. Ještě nevím, jestli budeme dělat představení přímo z těchto fotek, ale pokud bych se teď chtěla do něčeho vrhnout, jsou to právě tyhle „kontakty“. S Honzou jsme už jednou dělali „devadesátky“, používali jsme při tom média, která byla populární v devadesátých letech – třeba video nebo kazety.

Honza: To jsme vytvořili za sedm dní na tematické zadání na jednom festivalu, takže jsme materiál sbírali přímo na místě, a pak to vyústilo v představení.

Lucie: Devadesátky mě prostě začaly bavit, asi si je potřebujeme nějak zpracovat. I spousta dnešních věcí v sobě nese odkaz z devadesátých let. A přitom si ještě v sobě nesly špínu z předchozí doby. Všechno se to tam prolínalo.

-das-

v neděli 26. 5. 2013 od 9.00 v KD, 25 min.

HANA VOŘÍŠKOVÁ A MUZIGA, Choceň — POHYBLIVÉ OBRÁZKY

Tomáš Žižka: Představení nás zahrnulo pohádkovými obrázky. Autorka není jen loutkoherečka, ale také performerka.

Alena Zemančíková: Viděli jsme inscenaci, která ukazuje, že člověk může mít hodnotově jasno. Vyústění situací má vždy v sobě určitou moudrost a velkou útěchu.

Martina Schlegelová: Zažili jsme vzácný příklad, kdy divadlo začíná plnit funkci obřadu.

Vladimír Hulec: O představení se těžko povídá někomu, kdo je neviděl. A těm, kdo je viděl, se povídáním jen zmnožují asociace.

Petr Váša: Byl jsem nadšený a okouzlený. Představení mělo jednu nevýhodu — je nekritizovatelné. Možná by mě víc bavilo, kdyby nebylo tak jednoznačné. K transcendenci se dá dospět i složitým, klikatým, zneklidňujícím způsobem.

Jak to vidí vzorek lidí

Marie Nováková: Scénické haiku. Srovnané a důvěryhodné.

Jasanka Kajmanová: Co k tomu napsat? Pohyblivé obrázky byly nedělním pohazením, zastavením, zklidněním, odevzdáním se divadelním i hudebním kouzlům. Ohlídím se nad sebe, jestli někde na blízku nevisí háček, do kterého se někomu chytну... Hanka v kombinaci s manželi Vedralovými, to je pohádka.

Luděk Richter: Zdánlivě banální minipříběhy, jež pointou dostávají transcendentální význam. Škoda, že není dotažen a završen kontrapunktický motiv návnad a úlovků vytažených muzikanty ze stínohry a nabízených divákům.

Začínáme. Konec.

OBRAZY MĚ VEDOU A JÁ KULHÁM ZA NIMI

Jak jste se dostala k výtvarnu?

Chodila jsem do lidušky, kde jsem kreslila. Tam ale člověka někdo vede a spíš jsem plnila zadání a vůbec to nebylo to, co se mi děje teď.

A kdy jste si výtvarně začala hrát?

Nevím, jak je to dlouho, ale vybavuje se mi, že jsem ráda psala dopisy. Když jsem nedokázala něco sdělit ve slovech, nakreslila jsem obrázek. A ten byl někdy výstižnější než slova, proto jsem to kombinovala. A dokonce se mi několikrát stalo, že když jsem obrázek do dopisu nakreslila, chtěla jsem ho mít i pro sebe a překreslila jsem si ho. Obrázky jsem dávala jako dárek. Vzpomínám si, že jsem dělala takové pohlednice – pohyblivé obrázky. Byly to papírové obrázky na nitích, za které když se zatáhlo, obrázek se pohnul. I ty jsem posílala poštou. Takže to celé vzniklo jako způsob komunikace a dávání dáreků. Později mi to došlo a začala jsem to dělat vědomě.

Vy sama učíte výtvarný obor na ZUŠ. Jaký jste pedagog? Zadáváte úkoly nebo podporujete tvořivost?

Doufám, že tvořivost podporuju. Ale musím si to často říkat. A záleží i na dětech, některé jsou ty hodné, které čekají, že úkol dostanou a splní ho. Jiné zas zlobí a odmítají ho, a tou jsou právě ty tvořivé. Já jsem v té době asi ještě spala.

Na Pohyblivých obrázcích jste spolupracovala s dvěma hudebníky, kteří se dokonce podíleli na režii. Jak se režíruje výtvarnice?

Začalo to tak, že jsem jim nabízela jednotlivé obrázky. Oni si z nich vybrali, k některým měli připomínky a určili i jejich finální pořadí. Já dodávám součástky a oni vytváří celek. Kdybych inscenaci dělala sama, byla by melancholická.

Ve všech vašich inscenacích se objevuje voda, ryby, vzduch a ptáci...

Ano, mám je i ve svých obrazech. A výchozím impulsem k této inscenaci bylo, že jsem je chtěla alespoň maličko rozpohybovat.

Jsou voda a vzduch vaše oblíbené živly?

To nevím, asi ano. I když já jsem spíše země. Podle mě je lítání stav duše a vodu mám ráda, ráda plavu. Osobně jsem ráda ve spojení se zemí. Ale když o tom přemýšlím, může to být stav proměny. Jako lidé jsme vyrobeni tak, abychom chodili po zemi, a voda a vzduch jsou situace proměny. Pro mě je to metafora životní situace, kdy musím něco změnit. Sama nerada něco měním, a obrazy kreslím možná proto, abych se v tom podpořila. Vlastně mě vedou, jsou napřed a já kulhám za nimi.

-bez-

Petr Váša: Byl jsem úplně nadšený. Představení mělo bezchybný rytmus a hrozivou atmosféru. Podle mě šlo o souvislý a pečlivý pohyb po hraně, aniž by inscenace spadla na jednu či na druhou stranu.

Tomáš Žižka: Představení nahrával i zvolený prostor, nedokážu si ho představit ve scénickém prostoru. Měl jsem pocit, že jsem součástí jakési sekty. Povedlo se vytvořit řadu výborně rytmizovaných obřadních momentů.

Alena Zemančíková: Osobně pocituji hlubokou skepsi a ironii vůči tomu, co představení sděluje. O to silněji mě ale zasáhlo. Poprvé jsem viděla, že by někdo na jevišti takovým způsobem pojmenoval téma potřeby iniciačních rituálů v našem — a zejména mužském — světě.

Martina Schlegelová: Zažila jsem něco, co se mi nestává moc často — měla jsem chuť osobně se zúčastnit divadelní události. Užívala jsem si předváděný humor, který se programově nevyvrábí, ale divák si ho musí sám vytvořit.

Vladimír Hulec: Inszenaci jsem viděl třikrát. V Praze jsem byl v porotě, která představení vůbec nepřijala, tady to bylo přesně naopak. Myslím, že se reakce mohou odvíjet od více či méně dodávané rituálnosti. Problém cítím trochu ve velmi uzavřeném herectví, zdá se mi, že herci jsou skoro v poloze určité loutky.

Jak to vidí vzorek lidí

Marie Nováková: Tři kritici na toulkách a šílená divačka.

Jasanka Kajmanová: Pro haptického diváka jde o představení k nevydržení. Už jen cyklistický dres, když na sobě cítím a ještě vidím, kdo ho má na sobě. Pak další level, pojídání igelitových pytlíků, dusím se za Mikulku. Vůbec to nejde vydržet. Omlouvám se. Jediným pro mě osvěžením, kdy dýchám, je příchod Petra Lanty, který se pro mě stává hrdinou s kadidlem.

David Slížek: Po ironických slovních kabaretech přinesl Puchmajer kousavý symbolický rituál. Změna jazyka pro mě byla tak nečekaná, že jsem dlouho nerozuměl. Jako bych ten igeliták měl na hlavě já sám.

Luděk Richter: Místy až mrazivá groteska — mystická perzifláž mystiky a mystifikací, kulturních, popkulturních i nekulturních kultovních intelektuálních zvyků, klíšé a rituálů. Jako by vše vyřkl onen téměř závěrečný obraz černého proroka, který požírá sám sebe.

Igelitový pytlík...

Hoši se slova sami vzdali

Rozhovor s režisérem Petrem Lantou

Jak jste se dal dohromady s tak vyhraněným souborem, jako je Antonín Puchmajer DS?

Byla to moje první spolupráce s nimi. Oslovili mě a já byl zaskočen, protože dělají úplně jiné divadlo, než já. Asi nějak podvědomě cítili, že by se sebou měli něco udělat nebo že je trochu přestal bavit způsob, jakým divadlo dělají a že si chtěli zkusit něco nového. Bylo jasné, že se mnou to nové bude, protože jsme naprosto rozdílní, jako oheň a voda. Začátek byl divoký. Původně s námi začínala zkoušet ještě jedna dívka, doktorandka z DAMU, a ta se lekla diskusí, které hoši vedou. Já si občas třeba při zkoušce začnu číst noviny, protože ty debaty jsou někdy až tak vzdálené tomu, co děláme, že si říkám: jen ať si to kluci řeknou. Ale jsem klidný člověk, takže jsem to nakonec vydržel.

Text byl předem napsaný, nebo vznikal při zkoušení?

Ze začátku jsme hledali téma, několik jsem jich nabídl – cesta, tři králové... Hodně jsme si o nich povídali a nakonec jsme cíleně došli k tomu, co jste dneska viděl. Představení vznikalo z drobných etud, scénických cvičení, čísel, která jsme pospojovali.

Asi největší rozdíl oproti předchozím představením Puchmajeru nebo DS Antonín je v tom, že byla postavena především na slově, kdežto teď se mluví docela málo.

Ano, to je můj vklad. Hoši se slova sami vzdali, zajímalo je, jak může vzniknout divadlo beze slov, protože s tím neměli zkušenost. Oni jsou schopní do druhého dne napsat nějaký text, vtipnou scénku, to umí skvěle, ale přišlo jim divné dělat divadlo, kde není ani scénář, byla to pro ně taková dobrodružná cesta.

Jaké to je režírovat soubor složený z divadelních kritiků?

Ano, je to v podstatě kompletní redakce Světa a divadla. Je to náročná, jsem tady režisér s omezenými pravomocemi a kolem sebe mám další čtyři režiséry. Šel bych ještě dál, pro mě je to představení velice krotké. Prosadil jsem, co jsem mohl, využil jsem vrcholných schopností své diplomacie, vymýšlel jsem různé finty, ale všechno se mi prosadit nepodařilo.

A budete s Puchmajerem dál pokračovat?

To teď vlastně nevím. Obnovil jsem teď Společnost doktora Krávy, vytvořil jsem s nimi novou inscenaci, jmenuje se Svatá inscenace. Přes prázdniny ještě budu vytvářet další inscenaci Faust, která by měla mít premiéru v září. Ale s hochy bych klidně pokračoval, pokud budou chtít, takže to nevyklučuju.

-das-

v neděli 26. 5. 2013 od 11.00 v KD v uhelně, 50 min.

NĚKDO, Praha — UMĚL LÍTAT

Petr Váša: Představení bylo chytré, vymyšlené. Možná i díky dnešní nervozitě herce ale nesplnilo moje očekávání. Problém může být v tom, že nápad prezentovat kopírku jako loutku je tak geniální, že nám na začátku nastaví příliš vysoká očekávání. Ta se ale při dnešním představení nepodařilo naplnit.

Vladimír Hulec: Připadalo mi, že se dnes proti Jakobovi Maksymovi spikla řada věcí, a že to bohužel neustál. Různé technické problémy se táhly celým představením — problematické bylo například i to, že panáček na konci spadl na zem a při děkovačce se na něj skoro šlapalo.

Alena Zemančíková: Inscenace je výborná v tom, s jakou významovou zkratkou dokáže pracovat. Město Praha je například zobrazeno tapetou vytvořenou z telefonního seznamu.

Jak to vidí vzorek lidí

Marie Nováková: Tak nějak rytmicky a technicky rozhašené. Adaptace rozkošně minimalistická.

Jasanka Kajmanová: Uměl létat jsem viděla podruhé. Jednou v Hradci, kde se evidentně vše maximálně vydařilo a teď v Písku, kde bylo pár zvláštních okolností, které ale mě nerušily. Užívala jsem si, jak se s tím Jakob popere. Myslím, že statečně vše zvládl. Přinesení té bomby na balonek a pak úporné se snažení dostat z něho hélium do krku i skrze zavázaný provázek... měla jsem z toho zážitek i tak. Odhození panáčka chápu, přestal být hrdinou, stal se jedním z davu, tak co s ním?

David Slížek: Že by se Petr Macháček z Divadla Kámen pustil do režirování loutkového představení? To by ale temporytmus a pauzy byly něčím naplněné...

Luděk Richter: Všechna čest Jakobově snaze o osobní angažovanost. Leč výsledkem je spíš převyprávění inženýrsky sestavené koncepce s výsledkem plakátovitěho schématu, než emotivní divadelní sdělení. Jsou chvíle, kdy performerství je na škodu — i kdyby bylo z 22. století.

Kdo je Někdo?

Někdo je divadelní soubor, který se vyznačuje tím, že má málo členů a já jsem jediný jeho zakládající člen. V různých inscenacích se proměňuje počet členů. Jsou až čtyři. Vznikl v sezóně 2006/2007 při ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři.

Takže Někdo jsi ty a pro různé projekty si přizveš další lidi?

Když jsem soubor zakládal, byl jsem hrozně mladý a vůbec jsem o budoucnosti nepřemýšlel. Ale je to vlastně tak. Vše se odvíjí od dramaturgie. Snažím se hledat předlohy, které jsem schopný zvládnout a vyjádřit sám nebo s menším počtem herců.

Co bylo v případě Uměl létat první? Povídka nebo téma?

Prvním impulsem byla povídka. Přečetl jsem si ji a ležela mi v hlavě. Ale konkrétní nápad přišel mnohem později. Nejdřív jsem viděl obraz, na kterém byla kopírka. Potom výtvarnou performance, kde byl muž ověšený balonky a to mě inspirovalo. Dlouho jsem o tom přemýšlel. Ale spousta věcí, které v inscenaci měly být, tam nejsou. Je to zkrátka výběr.

Momentálně studuješ performerství. Ovlivnil tento obor tvou tvorbu?

Rozhodně ovlivnil. Inscenace vznikala v prostorech našich ateliérů, spousta materiálu odtamtud pochází. V inscenaci je dominantní materiál a výtvarno, tedy to, co bylo dostupné.

Dozvěděla jsem se, že jsi jako dramaturg začal spolupracovat s Geisslers Hofcomoeianten. Jaký máš k jejich tvorbě a poetice vztah?

Jejich estetika je mi blízká. Líbí se mi principy, které Geisslers ctí – divadlo jako hra, stylizace a nadsázka. Ve tvorbě Petra Haška nacházím mnoho loutkářských momentů. I jako lidé mi jsou sympatičtí. Jsem rád, že s nimi mohu pracovat a jsem za to vděčný.

Pracujete společně na něčem konkrétním?

Ano. Jedná se o barokizovanou německou verzi Romea a Julie. Premiéra bude o prázdninách.

-bez-

Lektorský sbor na 52. ročníku Šrámkova Písku ve složení Alena Zemančíková, Martina Schlegelová, Vladimír Hulec, Petr Váša a Tomáš Žižka udělil tři nominace směrem na Jiráskův Hronov v této podobě:

1. Divadlo Kámen s inscenací Výhled na řeku Labe (65 min)

2. nominace v bloku s názvem: Organický

Hana Voříšková a MUZIGA s inscenací Pohyblivé obrázky (40 min)

ON AN s inscenací Z 00 (20 min)

3. nominace v bloku s názvem: Osobní anamnéza

Dva ve jhách s inscenací Zezásuvek (25 min)

Antonín Puchmajer D.S. s inscenací Spánek nikdo nevolá (50 min)

Lenka Huláková, 26. května 2013